

Na zijn Rotterdamse schooltijd ging Samuel Muller in 1869, dus als zeventienjarige, naar Leiden. Over zijn studie heeft hij zeer lang gedaan. Ten dele was dit een gevolg van het feit dat hij zowel rechten als letterkunde studeerde; dit laatste tot ergernis van zijn vader, die niet geloofde dat men met literaire activiteiten een maatschappelijke positie kon opbouwen,²²⁾ voor een koopman in het Rotterdam van toen een vaststaand gegeven. In 1873 deed Samuel zijn kandidaatsexamen in de rechten, vier jaar later in de letteren. In deze tijd kreeg hij te kampen met een slechte gezondheid, iets waaraan hij zijn hele leven zou lijden.²³⁾ Mede daarom beperkte hij zich tenslotte tot zijn juridische studie.

Nadat hij die in 1883 had afgesloten met een promotie op het proefschrift *Onze wijze van grondwetsherziening*, vestigde Samuel zich in 1886 als advocaat, al had hij zeker niet het plan om als zodanig een praktijk op te bouwen. Hem interesseerde enerzijds een bestuurlijke carrière in zijn vaderstad en anderzijds wetenschappelijk werk. Over dit laatste zo aanstonds; eerst iets - weer in het kort - over zijn bestuurlijke loopbaan.²⁴⁾ Als raadslid (1886-1915) was Muller geen gemakkelijk man. Hij toonde zich al spoedig zeer deskundig op financieel gebied, maar hij miste souplesse en kon bij voorbeeld niet inzien, dat een bepaald doel langs verschillende goede wegen bereikt kon worden. Daardoor zagen zijn mederaadsleden hem eerder als een eeuwige opposant, hoe deskundig ook, dan als een mee-opbouwende figuur. Eigenlijk kwam hij pas goed tot zijn recht toen hij - enigszins *faute de mieux* - in 1903 wethouder van financiën werd. Toen verwierf hij in de raad ontzag door de manier waarop hij een oplossing wist te vinden voor de zware financiële eisen die de stadsuitbreiding en de aanleg van havens als Maashaven, Park-, Schie- en Sint-Jobshaven met zich brachten en, in 1904, door een regeling van de pensioenen en wachtgelden van het gemeentepersoneel. Tevoren had hij zich als raadslid verdiensten verworven door de manier waarop hij het al bijna een halve eeuw slepende geschil over het Heilige Geesthuis tot een oplossing had gebracht. En daarmee zijn wij toe aan zijn wetenschappelijk, geschiedkundig, werk.

Eeuwen lang was het Heilige Geesthuis een zelfstandige stichting geweest, waarvan de regenten echter wel door het stadsbestuur werden benoemd. Sinds het begin van de negentiende eeuw was de juridische status van de instelling door allerlei overheidsmaatregelen onduidelijk geworden. Zo had de gemeente het Oude-